№ 39. Neue Jüdische Beitung. I. Jahrgang.

נייע ייִדישע צייטונג

דיא „נייע יידישע צייטונג" ערשיינט יעדען מאָנטאג אונד דאָנערסטאג.

סראָנומעראַציאָנס - פּרייז:
נאַנציאָהריג 7 שלּ. — קר.
האַלביאָהריג 3 „ 50 „
פיערטעליאָהריג 1 „ 50 „

ב"ה בודאפעסט, י' נצבים Budapest, Donnerstag, 15. September 1881. וילך שנת תרמ"א לפ"ק.

צור טאגעס-געשיכטע.

דער מינסטער-פּראָזידענט קאַלאָמאַן טיסא איז נונמעהר אין פאַך דען עקספּעדיציאָנען ביי משקאָלץ היממעגערהיי אונד האט ווידער דיא שטאאטס-געשאאפט אין דיא האנד גענאָממען. אין דעם אפּפּאָזיציאָנס (רעגיערונגס-פיינדליכען) בראאטטע „האן" ווירד דיא פאַן אונס אין אינזוג. דער פאַרינגן נומער געבראכטע נאכריכט, דאס דער פינאנצ-מינסטער דיא „עענכטער-שטייער" אינצוזאָהרען וועדדע דעם עדיים-ראאטה נעדענקען, אין אברעדע געשטעללט. דיעזע דעמענט, וועלכעס אבער נור דיא פינ-סטער-שטייער בעשטאאטיגט, בעשטאאטיגט אינ-דירעקט, דאס אים פינאנצ-מינסטעריאאס אנדע-דע שטייער-ערהאהענונגן געפאלנט ווערדען. אין נוט אינטערעסבעסט בלאאט באכאבט דיא נאכריכט, דאס דער יסטיצ-מינסטער פּיילער פאַן זיינעס אמטס צוריקטרעטען זאָלל. אנדערער זייטס הייסט עס יעדאך, דאס דעמנאכסט זאָוואָהל דער אינגארישע אלס אויך דער אסטערייכישע יסטיצ-מינסטער צו אינער בעראהטונג צוזאמ-מענקאָממען זאָללען אין אנגעלעגענהייט דער אינטערעסענט אַלגעמיינער פערבינדונג. דאס שיינט אלזאָ דיא ערסטע אַלגעמיינע קאַי-זער-צוזאמענקונפט אין דאנציג צו זיין.

וויא ווייט אין אינער אונזערער יינגסטען צוט, מערן בערבסטען, האבען דיא זענסאַטאָר וואה-לער נעגען אהרען קאָנדידאטען, גראָפען אראד, אינגען וואהל-פּראָטעסט איינגעריכטט. אונד זאָל-לען זאָלכע אונצוקאָממליכקייטען ביי דער וואהל פאָרגעקאָממען זיין, דאס דיא אהדל דעס דעפּוטירטען שווערליך בעשטאטיגט ווערדען וואָ-רע. נון לאסט אבער קאַלאָמאַן טיסא זיינע גע-ריינען אונד הייס-מאָמענטיקען ניכט זאָ ליכט פאַללען. אונד זאָלל דאהער דער גענאנגטע דע-פּוטירטע צום אבער-געשאאפן ווערדען וואָ-קון-פאַללאָקער קאָמטאאטס ערגאנצט ווערדען. דיא פּרעסבורגער וואהלער האבען אנגעטאַ אינשטרומענט בעשלאָסען, אהרען דעפּוטירטען באראון אין אינגארן, בעשלאָ אנצוגעבען. דאס מאַר-דאט ניכט צוריקצוגעבען, זיינען ער אויך פאַרלי-ען קראנקהייטהאלבער זיין מאנאטס ניכט אינאבזוג קאָמען, אונד שיכטיג דעדזוג בעשלוס אין דען באראן טעלעגראפיש, ווערדע פאָם באַ-ראָן פאַללגענדע טעלעגראפישע אנטוואָרט צוריק-קאָם: „פּאַרלאַמענט מיינונג אינגאנסטיג. הערצ-ליכסטען דאנק פיר דיא אינפּאָרמאַציאָנס דער ליכסטען דאנק פיר דיא אינפּאָרמאַציאָנס דער לי-ליכסטען דאנק פיר דיא אינפּאָרמאַציאָנס דער וואהלער דעס פּרעסבורגער ערסטען וואהל-בע-צירקעס." — אויך איזט נאָך אלבערט אפּפאָנ-צי דעם באראן נאך באצאנג נעריכטט. אום זיך מיט אהם אבער דאס פאַרגעהען דער פאַרטיי אין דעם נון באלד צו עראָפּפענדען נייגן ריכטטאַ צו בעשטעלען. אין יענעס פאַללע פּרעסבורגס דיא אדרעס-דעבאטטע זעהר אינטערעסאנט צו ווערדען.

אין זעהר אינפּאָללין צופאָרקאָממענדער וויזע וואהרהייט נאָך יליאס אנדראש פאַן דיעזער מאיסטאט אין מישקאָלץ אונד ביא דען מאגאָ-פּערן, וואהין ער אייך אינטערקליכט פּערלאַ-גען דעם קאנדס בעריכטען וואהרהייט. אין אַלגע-עם מוס דאהער דאך פּיעל וואהרהייט אין דען גע-ריכטען זיין. דאס אנדראש דעמנאכסט ווידער בעריכטען ווערדען אַלזאָ. דיא לייטען דעם מיני-סטעריאאס דעס אינפּערען אין דיא האנדע צו נעהמען.

דאס מאן אויך אים אינסלאנדע דער אנזיכט איזט, דאס נאָך אנדראש אין דער שטאנט דער רעגיערונג דעמנאכסט בעריכטען ווירד, אים דיא נאהער פערוואנדטשאפט אונד טראדיציאָנעללער פערבינדונגען וועדרהין דערייכען. „אונד דען נרונד דער כאוזיערבעגעגנונג צו ערקלאָרען. דאס חונד-שרייבען הבעט הערפאָר, דיא מאָנאַרכיע-בע-גענונג בעעיינג, דאס דיא בעגעיסטונגען, וועלכע וויששען דען ביידען לאָגדערן אין גענעגנזיטיגעס אינטערעססען אונד אים אינטערעססע דעס אלל-געמיינען פּריידענס בעשטאנדען, דיא אלטען גבעלעבען זונד. ביא דער אבפאהרט אינבער-ריכטט גענעראל ווערדער דעס עדיים-ראאטה נעגרס דען ראָטהנען „אדלער-אדרדן" אין דיא-מאגטען געפאסט.

דיא בערליגער „נאַציאָנאל-צייטונג" לעגט דער צוזאמענקונפט דער ביידען קאיזער נאָכטט פאָלגיטיש טראגוויטיט ביא. אונד זאָלל דער דייטשע קאיזער גלייך נאך דער צוזאמענקונפט צום פּרוסטן בעשמארק בעאיינדרוקט האבען: „דאס האבען זיא אייגמאל, פּירסט, ווידער נוט געמאכט!"

אין אים דער נאכסטען אומגעבונג דעס רי-שטען קאיזערס ווירד נעמעלדעט, דאס דיא שטמטונג דעזזעלבען נאך דער צוזאמענקונפט איינג זאָלך פּאָזאָליבע אונד צוזאָרעדענע וואר, דאס עס דען אנשען האט, דאס דער צאר מיט דעם רעזולטאט דער צוזאמענקונפט גאנץ בעפּרידיגט וואר.

דיא יודען אין רומאָניען.

עגדע פאָרינער וואָכע פאנד זיך איינע דעפּע-טאַציאָן אאלדזוויטש יודען בי בוקארעסט אין, אים ביא דעם רומאָנישען מינסטער דעס אינ-נערן דאר-בער קלאגע צו פּרהרן. דאס פאַן זייטע מאכטער פּאָפּאָלקטע אין זאָלכע יידישע פאמי-ליען אלס וואאבונדען בעהאנדעלט אונד אים דעם לאנדע געוויזען ווערדען, וועלכע שאָן דיט נעגעראציאָנען הער זעפּהאאט, עבען דערוהיגד אין אלכען אבשפּרך אויף דיא צערקנגנונג דער הימאמהס-בערעכטיגונג ערוואָרבען הבען.

דער רומאָנישע מינסטער דעס אינערן, צ. א. אזוסטט, וועלכער בעגינלוך דער יודען-פּראָגע אינגען שטרענג פערטראנסמאָסגען אונד דען הומאָנען גרונדזאטצען אונטערגעשאָרען אהרהונדערטס עגשטאָרבענדרע שאנדתפּוגקט אינגנעמם, נאדם דיא יידישע דעפּוטאַציאָן אין פּרינדלבסטער ווייזע איך אינד ערקלאָרטע דער זאָפּאָרגע בעריכט, דיא נעאיינגעשאן מאסרעגעלן צור אבשאפפונג דעס בעקלאגטען אונרעכטס צו ערגיינען. צו דיעזעס צוועקע שיכט ער דער דעפּוטאַציאָן פאָר, דיא אינזוטצונג פאָן נעפּשטיגן, צור האלפטע אים יודען, צור האלפטע אים בריסטען בעשטעהענ-דען קאָמטססאָנען אין ערוואגונג צו צייהען, וועלכע אין צוויי פּעלהאפטען אַלגעלן דיא פּראגע דער הימאמהס-בערעכטיגונג צו אונטערזוכען אונד צו עגטשיידען הבאטטן, נאך לאנגערער בעראטהונג אבער דיעזען פּאָרשלאג שפּראכען זיך דיא מינסטעריעללע פּראָפּעזאָרען אין, וויילי אהרער אנזיכט נאך דיא יידישע מינסטעריעללע דער נעמשטען קאָמטססאָן, וועלכע זיך נעגען דיא הימאמהס-בערעכטיגונג אינגען אזזאהאלט-טען אויסשפּרעכען ווירדען. אנטער אהרען אי-נעגען גלייכגעס-נעגאָמטען זאָצונגען דעס לע-בענס נוטע מעהר זוכער וואָרען. אנשטאטט דעס-סען וואורדע דעס מינסטער אין אנטראג אנ-טערבריטעט, דיא בילדונג יידישער נעמינדען צו נעשטאטטען אונד דעמגעמעדע מיט דער עגנשטי-הונג דער צישטאנדזגקריטס-פּראגען צו בעטרייען.

שטאאטס-נעשאָפטע צו איבערנעהמען, בעווייזט אינגע מיטטהיילונג דער בערליגער „נאַציאָנאל-צייטונג", וועלכע אַלגעגעדעס שרייבט: זעלבסטאנ זיא דיא שטעללונג אינגע מינסטעדס דעס אינטיארינען, דער, ווייא הארמעלע, פאַן דער הארנגיגער לאיזער-צוזאמענקונפט ערסט ער-פאהרען, נאכדעם זיא אין דען צייטונגען גע-שאנדען אונד נאכדעם אנדראש פּיר דערזן פאָרבעריטונג שאָן דיסלאָמאַטיש נעווירדיגט האט-טע. נאכדעם אנדראש אין זאָ בעדייטונגסאָל-לער ווייזע וועדדער אין דען פּאָרדערונגד ג-טרעטען. וועדדע ער ניכט אים דעם אַלטשטען געזיכטס-קרייזע וועדדע פּערשווינדען." — דער „אַלטע לאיז", וועלכער אין נייסטער צייט נעגען אנדראש שרייבט, מאכט הייצע אַלגעגע-דע בעמערקונגען: „אַן דעם איזט דאס נעראדע נעגענגסטייל וואהר: בעריטט פּאָר איינגען טאָ-גען האבען ווייר. נעשטעטגט אויף זעהר פּיר-לאסליכע בעריכטע אים זיין. דיא מיטטהיילונג נעבראכטט, דאס דאס זיינער מינסטעריאאס אין ער ערסטער לינע בראאן אימערלע אַן דער אנגעגע קאיזער-בעגעגנונג לאנגע פּאָרהער קענגטנגס האטטע אינד דיא נאכסטע טהאטע-קייט דעס גראָפען אנדראש ווירד דאדרן בע-שטעהען, דאס ער פּיר איינע וואכען צום פּיר-סטען ליכטאָסקי יאגען נעהט."

דיעזע וואָכע האבען אויך דיא וואהלען אין קראָאַציען שטאטטגעפונדען. וויא בעקאנגט, וואהרהייט דער קראָאַטישע לאנדטאג איינע 30 דעפּוטירטע אין דען אינגארישען ריכטטאג. וועל-בע אין אללען אנגעלעגענהייטען, דיא ניכט דיי-רעקט דען אונגארישען שטאאט אלזיין בעטרעפ-פען. נון וואָרען בזוהער דיא קראָאַ-טען דיא שטאָרקסטען אנהאנגער דער טיסא-רעגיערונג שטטטטגען אומסטר מיט דער רעגיערונג. דא אבער דיא רעגיערונג מיט אינגע אינגאָרן אינשפּעריליבען ווילל, זאָ וואָללען דיא קראָאַטען נונמעהר בעריכטט מיט דער רעגיע-רונג מיטהאלטען, וואס טיסא בעזאָרגנס מאכטט אינד ער דאהער אבגעקאָממען זיין זאָלל. דיא קראָאַטען איבער פּאָאיטע דעס ריכטטאגס צו אינטערבריטען.

אאמטליכע בלאאטטער בעשטעבען נאך אינ-מער דיא צוויי-כאיזר-צוזאמענקונפט אונד צעגרעבען זיך דיא אָאַפּפּאָ. אין אים איהרען לעזערן אללערליי „קאָמבינאַציאָנען" אונד פּערמוטהונ-גען אין אייסטיטען. בעשטטטטעס איבער דיא בע-ריטונג אונד דיא אָאַרגען ווירד אונס דיא צו-קונפט עגטהיללען. מאן ווירד זעהען. וויא דער צאר, נאכדעם ער נון דיא מיטנונג דעס בעדיי-טעגדסטען שטאאטס - מאנגעס גאָן אייאאָאַ איבער רוסלאנד אנגעראָדט, גונמעהר אַלגרע-הען ווירד. אָב ער אינגעעגאָפּ זיירקליך דיא לייי-טונג דער שטאאטס-נעשאָפטע איבערגעבען ווירד. אָדער ניכט? — ביא דיעזער גלעגענהייט קאָנגען ווייר ניכט אינטערלאסען, אין וואָרט פּירסט בזסמארקס צו צוטרעטן. אלס ער נאָמלוך בעפּאָראנט וואָרדע, אָב בי ביא דער צוזאמענקונפט קונפט צוגעגען זיין ווירד אונד דען רוסיטען קאָ-זער אויפּזוכען ווילל, אָללע ער זיך נעאָרטעטט האבען: „בזסמארק זוכט ניכט אויף אזאנדערן ווירד אויפּגעזוכט."

אום פּעטערסבורג ווירד נעמעלדעט: דער רו-סיטשע נעהיים-ראאטה נ ו ע ר ס עקספּעדירטט פאָן דאנציג אין אין טעלעגראָפּישען רונד-שרייבען, אין וועלכעס עס דיא שטאאטסגעהאיטע בעגעגנונג אונד אנזיכט אין בעמערקט. דיא אנדע

צור טאגעס-געשיכטע.

דער מינסטער-פּראָזידענט קאַלאָמאַן טיסא איזט נונמעהר אין פאַך דען עקספּעדיציאָנען בי משקאָלץ היממעגערהיי אונד האט ווידער דיא שטאאטס-נעשאָפטע אין דיא האנד גענאָממען. אין דעם אָפּפּאָזיציאָנס (רעגיערונגס-פיינדליכען) בראאטטע „האן" ווירד דיא פאַן אונס אין אינזוג. דער פאַרינגן נומער געבראכטע נאכריכט, דאס דער פינאנצ-מינסטער דיא „עענכטער-שטייער" אינצוזאָהרען וועדדע בעדענקען, אין אברעדע געשטעללט. דיעזע דעמענט, וועלכעס אבער נור דיא פינ-סטער-שטייער בעשטאאטיגט, בעשטאאטיגט אינ-דירעקט, דאס אים פינאנצ-מינסטעריאאס אנדע-דע שטייער-ערהאהענונגן געפאלנט ווערדען. אין נוט אינטערעסבעסט בלאאט באכאבט דיא נאכריכט, דאס דער יסטיצ-מינסטער פּיילער פאַן זיינעס אמטס צוריקטרעטען זאָלל. אנדערער-זייטס הייסט עס יעדאך, דאס דעמנאכסט זאָוואָהל דער אינגארישע אלס אויך דער אסטערייכישע יסטיצ-מינסטער צו אינער בעראהטונג צוזאמ-מענקאָממען זאָללען אין אנגעלעגענהייט דער אינטערעסענט אַלגעמיינער פערבינדונג. דאס שיינט אלזאָ דיא ערסטע אַלגעמיינע קאַי-זער-צוזאמענקונפט אין דאנציג צו זיין.

וויא ווייט אין אינער אונזערער יינגסטען צוט, מערן בערבסטען, האבען דיא זענסאַטאָר וואה-לער נעגען אהרען קאָנדידאטען, גראָפען אראד, אינגען וואהל-פּראָטעסט איינגעריכטט. אונד זאָל-לען זאָלכע אונצוקאָממליכקייטען ביי דער וואהל פאָרגעקאָממען זיין, דאס דיא אהדל דעס דעפּוטירטען שווערליך בעשטאטיגט ווערדען וואָ-רע. נון לאסט אבער קאַלאָמאַן טיסא זיינע גע-ריינען אונד הייס-מאָמענטיקען ניכט זאָ ליכט פאַללען. אונד זאָלל דאהער דער גענאנגטע דע-פּוטירטע צום אבער-געשאאפן ווערדען וואָ-קון-פאַללאָקער קאָמטאאטס ערגאנצט ווערדען.

דיא פּרעסבורגער וואהלער האבען אנגעטאַ אינשטרומענט בעשלאָסען, אהרען דעפּוטירטען באראון אין אינגארן, בעשלאָ אנצוגעבען. דאס מאַר-דאט ניכט צוריקצוגעבען, זיינען ער אויך אַלרלי-ען קראנקהייטהאלבער זיין מאנאטס ניכט אינאבזוג קאָמען, אונד שיכטיג דעדזוג בעשלוס אין דען באראון בי טעלעגראפיש, ווערדע פאָם באַ-ראָן פאַללגענדע טעלעגראפישע אנטוואָרט צוריק-קאָם: „פּאַרלאַמענט מיינונג אינגאנסטיג. הערצ-ליכסטען דאנק פיר דיא אינפּאָרמאַציאָנס דער ליכסטען דאנק פיר דיא אינפּאָרמאַציאָנס דער וואהלער דעס פּרעסבורגער ערסטען וואהל-בע-צירקעס." — אויך איזט נאָך אלבערט אפּפאָנ-צי דעם באראן נאך באצאנג נעריכטט. אום זיך מיט אהם אבער דאס פאַרגעהען דער פאַרטיי אין דעם נון באלד צו עראָפּפענדען נייגן ריכטטאַ צו בעשטעלען. אין יענעס פאַללע פּרעסבורגס דיא אדרעס-דעבאטטע זעהר אינטערעסאנט צו ווערדען.

אין זעהר אינפּאָללין צופאָרקאָממענדער וויזע וואהרהייט נאָך יליאס אנדראש פאַן דיעזער מאיסטאט אין מישקאָלץ אונד ביא דען מאגאָ-פּערן, וואהין ער אייסטערקליכט פּערלאַ-גען דעם קאנדס בעריכטען וואהרהייט. אין אַלגע-עם מוס דאהער דאך פּיעל וואהרהייט אין דען גע-ריכטען זיין. דאס אנדראש דעמנאכסט ווידער בעריכטען ווערדען אַלזאָ. דיא לייטען דעם מינ-סטעריאאס דעס אינפּערען אין דיא האנדע צו נעהמען.

דאס מאן אויך אים אינסלאנדע דער אנזיכט איזט, דאס נאָך אנדראש אין דער שטאנט דער רעגיערונג דעמנאכסט בעריכטען ווירד, אים דיא

גונגען אונד טהאלטיקיטטען קעגען דיא בעהאדר-ליכע פערגאנגע. דאס שטראפ-געריכט פערארטהיילסט איהן דעסהאלב, פערגער איך יעגען פערלימדונג (ער האטסט בעדיינפעסט, דיא צ-פאלגען אין דעם פאנגזיאאר-רעשיצונגען צום פערקויף ערהאלטען צו האבען) צו 8 מאנא-טען קערמער. אבגיליר שפילמאן אפפעללירטע, בעשלאס דער נעריכטס-האף דעגנאך, איהן זאר-גליך אין האפט צו נעהמען, דאמיט ער דיא פאר 2 אהרען איבער איהן פערהאנגט איינגאבען אונד דיא פערכער-שטראפע (יעגען שמוגגעל) אנ-טרעטע אונד מיט מיט ריקזיכט אויף דיא דיראנ-נאהענדען ימים הקדושים הבע"ל, אן יעדכען שפילמאנן אדם בעל תפלה צו פיזנרען האט. נעשטאטטעט מאן דעמזעלבען איינען שטראפ-איפשוב בזיו 17. אקטאבער.

"יוידעד איין יודענ-קראוואל אין פריסען) מאן שריבט אים שטאלץ (פראפזיין אממעמען) פאם 4. ד.: טראטיין דער פיעלפאכען מאהנונגען איינעם דער בעראדען אונד דער צייטונגען איזט עס נעסטערן אבענדס צו איינעם אריגען שנאבעל געגען דיא יודען גע-קאממען, שאן אין אם 8 אוהר וואר-ען 800 בזיו 1000 מענשען אויף דעם מארקט פערזאממעלט, דיא מעגנע "אידס שליעסלעך אימער מעהר בזיו צו 2000 אן. פאן פאנדערען שרען דיא אמבע איינע דראהענדע נעשטאלט אנגענהמען צו זאללען, דיא אלדיצא הילט זיך אנפאנגס ועהר צייטר-נעגאנגען אים נינט דען נאמן דעם אבעלדס הע-ריפיבשטיארען, הן אונד ווערדע הארטע מאן "הקפם! הקפם!" "יודען מיים!" שריען. אדם 3 שעגדארטען אים איין פערטעל 10 אוהר ע-שיעגען, ווארדע דער לארם שאן נאכסט. אום-מער הייפיגער אונד לייטער הארטע מאן יעגע ריפע ערשאנען. פלאטצלר קראכטען דיא ערסטען הינבעע נעגען דאס פענסטער איינעס נעיאכבעס אן איינער יידשע דעם מארקטעס. יעניגע איינע-בליקע דאס ערשיען דאס מאלשאר אאר דעם דאכר-הויזע מיט פלאמעד דיפפען. אלס נאך דעם אבערסט-יידשנאמען אם קרייץ דיא מעג-ען ניכט ווייטער אללעז, גינג דאס מילטאר שארף אאר. מעהרעאר ווארדען פערוואונדעטע צוגעזעגט אונד פערהאפטעטען אפרעגאממען. דעמנאכסט בעזעטצטען דיא מאסטען דיא נעבעב-שטאסען, ווארדען יעצט אאם מילטאר צוריק-גערעגנט. אאר דעם דעסטרלעלאנאנס. אונד שאנק-לאפאלץ אם נאכהאן בלוט אן דער לאנ-גען-שטראסט ווארען שאן אפרדעם אין איפליגע געזעגען, איך דארט גינג עס ניכט אהנע בלוט-פערגיעסען אבר. דא, ווייל טראפען ווערדע-אל-טער אי-אפפארדערונג דער פלאטען ניכט געריכט ווארדע, שארף אינגעהוגען ווארדע. ווארדעגד גן אבער דיא הסארען דורך איינע שטראסע פאטאללירטען, ווארדע אין דען אנדערען שטראסען גשאבאב. דיא ווארטה דאס אבגעלט ווארדע אללערדינגס נאך דאדורך געשטיגערט. דאס אים איינגען הייזערן, דיא אבען יודען בע-ווארנונ ווערדען, שטיגע איך דיא שטראסע אונטער דיא מעגנע גייאבפען אונד הארסער אים דען פענסטערן גנעגאסען ווארדע. אם נעסטען הארסע דער בראנדייינאנקער נאטהאן בלוט אין דער לאנגענשטראסע צו לידען. אאסט איינע שטונדע לאנג הארסע דער דיא ואנסט-ען קינדען אאן בלוט, מיידער אדבייטער, אין אארטל בעם באמבארדעמענט איינגעבט. מעהר אלס פיזסט-נאסע שטיינע פלאגען אין דאס שי-פענסטער, אין דיא גייאלס-שטיר. אין דיא פענסטער דעם צייטען אונד דריטטען שטאקעס ואנאר. אדם הוסאר אונד שעגדאר-מעריע ריישעגען, פערזאמעלטען זיך דיא דיא-זאלל-מאבער אין איינער אנגרענצענדען געבעב-שטאסע. אלס דאס מיליטאר איך הויר אאר-דאנגט, ווארדע עס מיט שטעגיריפען עפפאנ-גען, ואנאר אין נאסער לאסט-יאגען ווארדע אדם באדרוהדע קייער איבער דיא שטראסע געשטעללט, ווארדע דאס יידישע אאר יינגען פערהינדערט ווארדע. אם נאצען זגר נעגען דריסיג פערזאגען פערהאפטעט ווארען, אונד ווערדע עעגן פערגייאיגונגען מאנען אנגעקאמ-מען זיין. דיא שעגדארמען, הוסארען אונד אאל-ציא-בעאמטען בדיעבדע בזיו לאנגע נאך מיט-טערנאכט איך דען שטראסען.

נייעסטעס.

אאנגטאג וואר דען פערזיכערונג דעפזאגאיא-גען פאם קאנג אין פערשאלען עפפאנגען. אייך איינע דעפזאגע אן דער יידישען עפפיציעלען מישקאלין ווארדע אין איידענען עפפאנגען, איך דערען אנשפאנדע ווייע מאיסטאב אאר-ענדעגס ערייכערטע.

"דיא פערזיכערונג אידרער טריע אונד אנ-דאנגלרייע עפפאנגען אר ערגלנג. דיא ציפ-ערונגס אללערלאסטען מיינער אאלקער גאלינ-מאסע וויגשטענ. פערזיכערונ דא איך מיינען אאל-ציטיגען שטיין. ווערלכען אדר אם דיא ריכטיגע פערזיכערונגען ווע מעהר אידרע גרייבענסטע-אאס-סען דורך אידרע האלטונג זיך איך פיינגאדען אים פערזיכערונגס מאכטען." דער-אאפפאר עלעיע-ריפע אאלגטען דעזוגען וואר דעם מא-נארכען.

האנדעלס-בעריכט דער וואכע.

"יינען, אים 25—30 קר' מהייעיעריע אלס אין דער אאנוואכע. הייעכטפרייזען 12 בזיו 70 קר', פרוהיאהרס-וויזען 13 גולד' 35 קר'. — ראגגען 8 גולד' 50 קר' בזיו 8 גולד' 95 קר'. — גערסטע. פוטטערגערסטע 6 גולד' 60—90 קר' מיטטעלגוט 8—8 גולד' 40 קר', פריימע 9—9 גולד' 50 קר'. — האפער. שטיינגוט. 7 גולד' 50 בזיו 10 קר' דיא פיינע, מיטטעלוואארע 7 גולד' 48 קר'. — קוק-מיין, ביינגענוואארע 6 גולד' 40—75 קר', פריי-מא 6 גולד' 95 קר' בזיו 7 גולד' 12 קר'.

מעהרהייזיג פער 100 מיגא אב בודאפעסט.

	7	6	5	4	3	2	1	0	N.
f.	17.—	18.—	18 50	20.—	20.60	21.20	21.80	22.50	23.20
M.	8½			פיינע ברייע נאבבע פלייע					15.80
f.	12.80			4 60				.5.—	15.80

ריזאל ווזיז: מיט 33 גולד' 50 קר' בזיו 34 גולד', שפייטיגס, בעשאפט שוואב הוהריע. — אן יאפפי-ענייגן 36 גולד' 25 בזיו 36,50 גולד', אן נאיפסטען 37 גולד' 50 קר', אן אנגזינגענען 37 גולד', פייטפיעגע-וואארע 38 גולד' 50 קר'.

צייטשטען, אין נאיפעס קוואנטס ווערדע פע-קיפס. מאנגיגע מיט 28 גולד' 50 קר', פערבייע 23 גולד' 50 קר', עוריגע אם 26—27 גולד'.

לעקוויר. פלאמגיגע יוארע 20 גולד' 75 קר' מאנאטע 25 גולד' איזטגעמאטען.

אין שאפיאללע יוא אין דער לעטעגטען יוארע אין יעדר יעגנע ווענאפס.

פאבריקסמאסע געיאאטענע יוארלע 2 גולד' — קר' בזיו 3 גולד' 20 קר' פער מלאה.

לאמטע-ציעגעגען פאם 10. טעפטעמבער.

ווייזן	47	24	46	27
טעמטעשוואר:	40	65	38	19

מאנכורז.

אין דער הייעיגען איז יידיש-אדטש. נעמיינע איזט פאן דער חשן הבעל צו בעזעטצען דיא שטעללע איינעס שייס מעשהה. דיא איזט נשטיר בעל תפלה. דער אויך תחנה איך שטצאיגה האט. זעלבער מיט דיא קבלה אונד תחנה פאן אנגרייאנגען אדטש. רבנים האבען, יאדרעטגעראדטש איזט 200 גולדען, נאנגע שחיטה. דיא נעיים איך איזט 20 גולדען אין אנהאמטען ציעגאזט ווידר. נעסטס פייער יאדענגע אונד נאמאל מעגטע. עס פיאבע-פאדטראנ. יידדען גיי זאלבע ציעגלאסטען. דיא אין אביגע איינגע-שאפטען אין אדטש. נעמיינע שאן אנגערדט דאס בען אויר דערבייבע דרטפאללע ציינגסטע בע-דזענען. דייזע-שפיגען יידדען גיר דעם אקעגע-טרטען פערגיגטע. 5

לאמאדן, יום ה' לסדר ראה תרס"א לפ"ק.

מ. ראאב, פראוגס

בודאפעסטער באריזענקורזע פאם 12. סעפטעמבער.

לאזע	קר' פל.
1854וער פפרעגעגטע שטאמפלאזע	122.50
1860ער " " נאגגע לאזע	131.25
1860ער " " הארבע "	133.—
1864ער שטאמפלאזע צו 100 גולדען	173.—
1864ער " " צו 50 "	170.—
קרעדיטלאזע	179.—
אונגארישע לאזע	112.—
אלגעמעינע פפאנדבריעפע-לאזע	124.—
דעמבעכע לאזע צו 50 גולדען	121.—
בודאפעסטער לאזע	113.50
יעניגע קאמבינאלאזע	133.—
פעסטער לאזע צו 100 גולדען	127.—
לאמע קעמענטשיע "	30.—
טרעפלאזע	26.—
אונבארזיקע לאזע	24.—
לאזע לאזע צו 40 גולדען	40.—
קעלעטשע לאזע " 10 "	16.50
קראזיע לאזע " 20 "	20.—
אזטע לאזע " 40 "	40.50
אאדעסס לאזע " 40 "	41.—
וראדאפעסטער " 10 "	20.—
סאדס לאזע " 40 "	52.—
יאראגיגע לאזע " 20 "	22.—
סט. גענאמס לאזע " 20 "	47.—
מאאגלריזע לאזע " 20 "	25.—
וואלאטיאנע לאזע " 20 "	30.50
ווינדישגראטע לאזע " 20 "	41.—
לאיבאכע לאזע " 20 "	23.50

יעדטה-אאפזעגע.	
אונגארישע נאדדענקע	117.95
אונגארישע אאפזיגע-רענטע	89.50
אונגארישע נייזענטראלטענען	97.—
טעמעשער-באנאטער	99.—
יוגפעגבאנישע	97.50
אריעיטשע	102.—
בוקאוויער	100.50
אונגארישע אייזענבאן-אלקטען	133.50
יוגיעגעגען-אלבאהנען-אקטיענאקטען	95.50
פאאבריטשיגע דער אונגארישען נאדענקע.	
רים-אנשטאלט צו 5½ פערצענט	103
דעטטע דער אונג. דיאמאנט-באנק צו 5½%	103.25
דעטטע אללגעמ. באדענקרעדיט צו 5½%	100
דעטטע צו 5 פערצענט	101.50
דער אונגארישע-גאליציע	194.50
דער נאדדאמטבאנק	166.50
אטטעריישע קרעדיט-אקטען	351
אונגארישע קרעדיט-אקטען	345
גולד-קורזע.	
ווילבער-אשיא	100
וראבאטן	5.60
אטטעריישע-אונגארישע פ-גולדען-נאדד.	
שטק (20 פראנקס)	9.37
באבאלאנדאר	9.37
דייטשע ריישבבאנקנאטען	57.55
מאדק-שטיק	11.48
יוגיטע באטעריזבלע	1.26

פרוכטפרייזע דער מארגהאללע פאם 12. סעפטעמבר.

פרוכטע	קר' פל.	שער 100 קילאגראמס
	—	—
	—	74
	12.20—12.35	75
	12.35—12.40	76
	12.45—12.50	77
	12.55—12.85	78
	12.70—12.75	79
	12.80—12.85	80
	—	—
	12.60—12.70	75
	12.75—12.80	76
	12.85—12.95	77
	13.—13.05	78
	13.10—13.15	79
	13.15—13.20	80
	—	—
	12.60—12.70	75
	12.75—12.80	76
	12.85—12.90	77
	13.—13.05	78
	13.10—13.15	79
	13.15—13.20	80
	12.50—12.60	75
	12.65—12.70	76
	12.75—12.85	77
	12.90—12.95	78
	13.—13.05	79
	13.05—13.10	80
	—	—

פרוכטע	קר' פל.	שער 100 קילאגראמס
	—	—
	9.20—9.—	72
	10.50—9.50	64
	7.80—7.50	62
	7.70—7.65	40
	7.—6.95	75
	6.90—6.85	73
	—	—
	13.42	שער אלגאבער
	12.82	" הייבסטע
	—	"
	7.75	" יולי-אים
	—	" נעיעסטע
	7.80	" הייבסטע
	8.50	"
	13.50	" יעפס

הירזענפרוכטע	קר' פל.	שער 100 קילאגראמס
	—	—
	10.50	10.—
	13.50	12.—
	20.—	14.—
	12.50	11.—
	11.50	10.50
	33.—	—.—
	—	—.—

אין דער הייעיגען איז יידיש-אדטש. נעמיינע איזט פאן דער חשן הבעל צו בעזעטצען דיא שטעללע איינעס שייס מעשהה. דיא איזט נשטיר בעל תפלה. דער אויך תחנה איך שטצאיגה האט. זעלבער מיט דיא קבלה אונד תחנה פאן אנגרייאנגען אדטש. רבנים האבען, יאדרעטגעראדטש איזט 200 גולדען, נאנגע שחיטה. דיא נעיים איך איזט 20 גולדען אין אנהאמטען ציעגאזט ווידר. נעסטס פייער יאדענגע אונד נאמאל מעגטע. עס פיאבע-פאדטראנ. יידדען גיי זאלבע ציעגלאסטען. דיא אין אביגע איינגע-שאפטען אין אדטש. נעמיינע שאן אנגערדט דאס בען אויר דערבייבע דרטפאללע ציינגסטע בע-דזענען. דייזע-שפיגען יידדען גיר דעם אקעגע-טרטען פערגיגטע. 5

לאמאדן, יום ה' לסדר ראה תרס"א לפ"ק.

מ. ראאב, פראוגס

Herausgeber und verantw. Redakteur: Carl Lederer. Druck von Emerich Bartalits. Budapest, VIII., Eszterházygasse Nr. 12.

„פאלקס-הימנע" אנשטיממטע, וועלכע דער נאנצע האף שטעהענד אנהארטע.

* (כ ב ו ד ה מ ל כ ו ת) איט ברעזאוו ער-האלטען ווייר פאלגענדען בעריכט: דער איט קארלסבאד צירקעקעהרטע הרב הגאון מ"ה יו ש ק ל מאנ"ד דק"ק מאקאי בעזוכטע איך זיינער רקריזיג זיינען זאהן אין נאדאש. אלס דיא געמינדע בעזוכאן פאן דעם ווייהן דעזוגס גאון צדיק, וועלכער איר אידר ארשטענבארע-נער איזט. דאפאן נאכבריכט עדהיעלט, אילטעע זאפארט דער נאנצע פארשטאנד אונד דער עדר-ווייהרינע רבבנינער, איר מעהרעיע בעצ בתים דאהין. אם הרב הגאון מ"ל נאך ברעזאוו צו קאממען, איינצולאדען. הה"ק קאנגנטע דיעזעס אלל-געמיינע יאהיגע זיינער דיע יאמאשטם-געמינדע ניכט ווידערשטעהען אונד ווארר אל ש"ק העל"ל אידר נאסט. ווא ער אין בעראנגטער געוואהנטער ווייזע איינע הרבה מלאה מסר ווראה אמתית געדאלטען. דער איינדרוק דער דרשה איך דיא פעלען צוהארע – איט דער נאנצען אומגע-בונג ווא"ר איך פעלע געקאממען – ווירד נאך לאנגע נאכהארטיג זיין. מיט גראסער זעלבסט-בעפרידיגונג אונד וואהרהאפטיגע שאלצע אב איינעס וואלכען אידס-ובגאדענגען גאון, פערלע-סען דיא צוהארער דאס בהכיר. מאנג השי"ת הגאון הגל מארך ימי שנותי" בטוב ובנעימים זין, זיינע גזונדהייט שאלקרגן, דאמיט ער נאך לאנגע זיר דאס כלל ישראל זעגענסריך ווירקען מאגע לתגדל תורה ולהאדירה.

* (ר א ב ב ו נ ר ו ד א ר ע ז ר י א י-ש ע נ ע – א י נ ט ע ר פ אל ל ע ר ע א – א י-פ ז י כ ט). אם 4. סעפטעמבער וואר"ן עס 11 יאר-דיגע, דיא איינסט, וא מאטעטע פ"אנ"אזישע קאזערן איטשעיגע, נאכדעם דער גרינס-שטערן אהרעם נעמאהרס נאפאלנאן III. ביא סטראן עד"לאשען, איך פאר דקן, דען לאיזערליכען אא-לאסט אינטלאעריגדען פאלקס-מאסטען פ"רכטע-טע אונד פ אינעס עלעגדען פ"אקטע אים פא-פ"ר ענטייב מסטען, אום אידר לעבען וועניג-סטענס צו רעטטען. נאך 11 מארטע"פאלקען אדרען דער פערבאנגנג, אין דענען זיך דאס אינגליק אן דיא פערזיך דער איינסט וא נעפיר-טען דערשטערן דיפעטעט, ווירד נן דיא עקס-קאזערן, ווא אן הייסט, אין דיעזען מאגנען איך איינער רייזע פאן נעגק פאריז ווידער איך דערזעלבע דיא לאנגע דער יודען אין רוסלאנד אלס איינע זעהר שוידערליכע. אן איין לאנדאנער בלאטט דאנגעגען, וועלכעס דיא לאנגע דער יודען אין בעגנוגא דיסטערען פארבען שיל-דערטע, ריסטעטע גנצבורג איינע בריעף, וואהרן פער זיינע איינגעגן מאטפע אין דעם נשטענזיך אלס איבערטרעבען בעציכנעטע. דיא אנזיעזע-דען דעפוטאציאנען בעשולדיגען נגצבורג נן דער אבזוכט דער וו אלדיעניריא.

* (איין זעלטענער גליקסאלל). פאר איינינען מאגנען טראט – וויא איין וועגער בלאטט מעלדעט – דער דעצעסט-מאגן כארל הרשלער, דער, בעריטס 65 יאהרע אלט, זיך קוממעליך דורך דאס לעבען בראכטע, אין איינע מאבאקראפיק אין דער אלזוער-שטראסע אין ווען. אים זיך איינע מורגע צינארדע צו קוי-פען. דאבייא ערצאהלטע ער דער טרייבסיכ-פעסטען צינארדע-פערקי"פערין איינען עזעלטאן מען מרוים, דען ער אין פערגאנגענער נאכט גע-האבט. „נא. דיא עזעצענס האלט דיא נומעריין 9, 17, 41 אדער 9, 17, 90, וואר דיא אנטוואערט. – „איינמאל מס מאן דעם גלימע איינע טהור אפפנען", דאכטע זיך הרשלער. גינג הין אונד עזעצטע איך פאלגענדע דריא „נומעריין-קאם-בינאציאנען" 1 גולדיגן 9, 17, 41 — 9, 17, 90 — אונד 90 אויף דען ערסטען רוף, אונד זעהרע דא, ביא דער פאר-לעטעצטען בריינער צייטונגען וואהרן אללע דרייא „קאמבינאציאנען" איך איינמאל דערריינגעקאממען אונד הרשלער האט עס נון נייטט מעהר נאכגעגאנגען, „נייטט צו ווייטען.

* (איין אכט טאגיגן נאך אמערי-קא). מאן בעלעגראפירט אים בריעמען: דער נייע אפפט-דאמפפער דעס נארד-ריישטן לאיד קאם אן נעיו-יארק אן, נאכדעם ער דיא שטעללע סטע בזהכריינג אצעגאנ-ריייע געמאכטט: אין 8 טאגען 23 שטונדען פאן דער וועזטער-מינדונג נאך נעיו-יארק.

* (דאס פערגינגסטינסטע ווייב). אין אמעס ווייב. וועלכעס וועגען איינער בראנד-וואנדע איינען בזיכרונגען איז זוכטט, קאם פאר דען אראבט, איינטע אהם דיא שטעללע דער וואנדע אונד שפארך צום אראבט ווארן מעהר אלס: „פערבראנגט." דער אראבט זאגטט: „אום-שאגט אין פלעגען מיט קאלטען קראפפפען-שנטעגן," דעם אנדערן טאגעס ערשיען דיא וויי-

קוריצע צייט בעזיהרען. דיא פ"אנצאזישע רע-גיערונג האט דער פאלי"איי-פ"אפעקטור בעפעהל ערטהיילט. דיא עקס-מאגארכן בייא אהרהס אינפענטהאלט אבערוואכטן צו לאסטען. דיא קאיזערין איישעגיע אן פארין, אין דעמזעלבען פארין. דאס אידר אינגסט צו פ"סטן דאס פאלי"איי-מאגנערן וויא אינע פערבערבערן אומגעבען!

* (אויסוויזונג איינעס אנטי-סעמ טישען רעדאקטערס). דער גראפ-הערצאג פאן מעקלענבורג האט דען רעדאקטער דער צייטונג „מעקלענבורגער נאכרכטן" וועגען אנטי-סעמטישער העצט-ארטיקעל נאך צווייטמא-ליגער וואהרונג אים דעם לאנדע אויסוויי-זען פערבאטן.

* (דער בישאף פאן קאיזערס-לאנדערן) העצט איבער דיא יודען-העצען אין פרעגען. אין איינסגיג דערזעלבען ווידר דער „ווייגער אלרגעמיינער צייטונג" אים בערלין פעלגענדאיש מיטגעטהיילט: „אין ערמלאנד העמסט יעדר גערעכט. דאס איך מיט יע-דעס ווארטע מיינעס פריינדעס דר. האלינגער איינפערשטאנדען בין." (דיא רעדע האבען ווידר אן נימסער 26 אונד בראבטשטס מיטגעטהיילט). „אך האטטע בערייטס דיא פעדער אין דער האנד, אים פיר דיא מיס-האנדלטשן דייטשען בריידער דאס וואהט צו גר-נייסיגן אינד וואללטע דעסהאלב אן דאללינגער שריבען. אלס איך דיא נאכריכט פאן דאללינ-גערס מאנגדאהאפטיגן אייפערטשען ערדיעלט. איני-גערלייך עפ"ריט, האבע איך דיינע ערקלערונג גלעזעזען. אונד זא אפט איך דאראן דענקע. פ"ייע איך מיר דאר"בער, דען זיא אים פאס גייסטע דער יידישען בארען גינצבורג איזט אינע זעהר ערבטטערטע. גינצבורג האט נאכליך בייא דער רעגיערונג אין בטטטעזיזר אינגעריכט, וואהרן

קוריצע צייט בעזיהרען. דיא פ"אנצאזישע רע-גיערונג האט דער פאלי"איי-פ"אפעקטור בעפעהל ערטהיילט. דיא עקס-מאגארכן בייא אהרהס אינפענטהאלט אבערוואכטן צו לאסטען. דיא קאיזערין איישעגיע אן פארין, אין דעמזעלבען פארין. דאס אידר אינגסט צו פ"סטן דאס פאלי"איי-מאגנערן וויא אינע פערבערבערן אומגעבען!

* (אויסוויזונג איינעס אנטי-סעמ טישען רעדאקטערס). דער גראפ-הערצאג פאן מעקלענבורג האט דען רעדאקטער דער צייטונג „מעקלענבורגער נאכרכטן" וועגען אנטי-סעמטישער העצט-ארטיקעל נאך צווייטמא-ליגער וואהרונג אים דעם לאנדע אויסוויי-זען פערבאטן.

* (דער בישאף פאן קאיזערס-לאנדערן) העצט איבער דיא יודען-העצען אין פרעגען. אין איינסגיג דערזעלבען ווידר דער „ווייגער אלרגעמיינער צייטונג" אים בערלין פעלגענדאיש מיטגעטהיילט: „אין ערמלאנד העמסט יעדר גערעכט. דאס איך מיט יע-דעס ווארטע מיינעס פריינדעס דר. האלינגער איינפערשטאנדען בין." (דיא רעדע האבען ווידר אן נימסער 26 אונד בראבטשטס מיטגעטהיילט). „אך האטטע בערייטס דיא פעדער אין דער האנד, אים פיר דיא מיס-האנדלטשן דייטשען בריידער דאס וואהט צו גר-נייסיגן אינד וואללטע דעסהאלב אן דאללינגער שריבען. אלס איך דיא נאכריכט אן דאללינ-גערס מאנגדאהאפטיגן אייפערטשען ערדיעלט. אינ-גערלייך עפ"ריט, האבע איך דיינע ערקלערונג גלעזעזען. אונד זא אפט איך דאראן דענקע. פ"ייע איך מיר דאר"בער, דען זיא אים פאס גייסטע דער יידישען בארען גינצבורג איזט אינע זעהר ערבטטערטע. גינצבורג האט נאכליך בייא דער רעגיערונג אין בטטטעזיזר אינגעריכט, וואהרן

מוזה-נאכטשערעגסטען אין דאס השגה-גאנג בעגאנגען זיך דיא בזוטנגר אמטסליגער סינאמאגען אין לאנגען ריהען, דיא אבבגען דער אינגעלגען סינאמא-גען, אם לאנגען קאסטען. דיא בריינע צצבלגנג-מטפע אויף דעם הויסטן. אן דער שטעטע דעם צנעם, נאך דעם פלאטצע דער אלט-שול. דיער הארטען שאן בזמוזיכע דער אלט-ניא-סינאמאגע, אן דערזעלבען דער אבערראבבגער שאנדע. דאגן גנג עס אים פייער-ליכען צוגג נאך איינגע נאסטן, פ"ייער פלאטצע אין דער נאהע דער מאלדיר. דיער פערזאמלטפלאן זיך צייכע 10,000 מענשען, דיא אללע אן הייסער אנדאכט אהרע נגבעמעט צו נאטט עפאהרזאנדען. אויך אויף יולדע מאנסט דיעזע עדרעגונגע פ"יער איינגן טיעפען אייג-דרוק. דא וואהרן זיא אאסט אללע, דיא פ"אנער יודען, מאנגער, פ"ייטן אונד קינדער. עס וואר אין ערהענגנדעס בילד יידישער אינטשטאנטען אים דערזעלבען אונזערגס נאפטסט. אונד דאס אייגענגנע דיעזע נ"אפט אללפס-מענגע הייר? נטס דיא ע"פ"אללונג איינעס שטרענגען נגבעמפטע, וועלכעס אן דער הייליגען שריפט פ"אנע-שריבבגען איזט, אנדערן נגר דיא אבזונג איינעס נגבערי-בעס. דעפסטן אויסשטיגן. איא איהר דער אאסטער נג-נאנ דאאטטע, אן אינער עצאהלונג דער וויזיגן נ ווכטן איזט. וואס פערמאכטע דיא נייצייט אלס עדזאאטן צו בטיטגן פיר דיעזעס איינגנג, רעליגיאזע נ"פ"ליל, דאס זיך נאך דעם אונגעדליכטן זעהנס אונד זיך צו איהם ערהעבט?

* * *

דיא פ"יערטאגע וואהרן איא"איבער נגנאגנגן, אין דען פאר"נגהמטן אזיאאליטטשען אאמליגע פאאנס דער"רטשע דאאלס אין יעהר נגזעלליגנע פאן. דיא"יגיר דיא אינגנגע אונד זיינע קוזיגע צוהאהרונג פ"יעלאאך צו אבפנגר-אאלטטנגן אינגגלאדען. אונד דער יאזעפ וועי-נער דאאטטע נכסס דאאנגגע אינגגר-וועדגן. דאס וייגע מאכטטע אין נגזעלליגאאטטן נגאגגע דייטעלבגן

לינגס נאאלוך דיא פ"אאנג נאאהע. דאאנס דאאנ דיא הייליגע שייטס פיר דאס פערבאאן דער מיטטונג פאאן פלייש אונד מילך נגראדע דיא אידאאלוקטוייזע נגבראיכס: דיא אאללטס נכס אאבען דאאס נאאלבגן אין דער מילך זיינגר מטטטער. דא מיינט אבן ווראא, דאס דיא תורה דאאס נגזוואהנליגע, דאאס פאאקאאמענדע נגזאאמטס אגגס אייגע אאטס! עס גאאן אין נגאאנגגאאהליך, פלייש אין מילך זיי קאא-נגן: דאאס נגשאאה וועדגר ביא דען פאאלקגרן דגע אל-טעראיגס נאאך נגשיעדגס עס אין דער נגזגנגוואהרס: נגר דאאס פלייש דעס אינגגנגגאאלגיגס. דאאנס אבן עגיא, מאאכט אייאאהרטע; דיעזעס פלייש איזט פ"אאקגן אונד ביזגאנ; דאאהער וויירד עס פאאן דען אייאבגרן אין מילך נגקאאכט. – דיא הייליגע תורה, אגדעס דאא דיעזעס פערבאאן דייטעדגרהאלט, ווייל דאאס קאאכגן, דאאס עגסאאן אונד פעלגגגן נגעגס אייגע אין מילך אין אייאגגס פלייש אגדעס פערשיעדגן. אונד בגדעגגס זיך דאביא דער אייאהרוקטוייזע, דיא אין זאלכעס אנקנגפפפס, וואאס צו נגשיאגגן פפפרגגס. ווייר פינדגן דאאאן נאך איינגע ביישפיעלע אין דער הייליגען שריפט. דיא פאאדגיצאן איזט עס, דיא אונדערע אינגגן פלייש אונד אונס לעדרס, וויא ווייר דיא נגבאאטע דער הייליגען שריפט אאיזאאטפפגן אונד צו נגבאאלגגן האבגגן. נגר דורך דיא זאאנגאאלטיגע פערגונגגן פאאן מילכגר אונד פלייש אין אונדערגן קיכגן אונד אויף אונזערגס עס-טישגן דגע דייטעס נגגגאגגן נאגגן בגשאאלגגן אונד פערהינדערט, דאס עס אינבערטרעטגן וועדגר.

יולדע האטטע מיט דער נגשאאנגטפטגן אויפמערק-זאאמקייט אגזגגאבגר; דאא אגגס אן, אן דער וואהרהייט דער אראאקעל-שפיגע אהרגע פערגאאלגגן עדגיגגדגרן צו צוויייפעלן, אס אונדערן מאאנג פערשאאנד דיא זיך דאאגר אגגס אין „תשלוך"-מאאנגן צו בגשאאלגגן.

צו דער צייט, אין וועלכער זיך דיא הייר צעאאלל-טגן נגאאיגטפטגן אגשטיגן, וואאהרד דעדגיר נגבריך אין פ"אאן אין דער פ"יערליכער וויייזע בגגאאנגגן, נאך דגס

„פאלקס-הימנע" אנשטיממטע, וועלכע דער נאנצע האף שטעהענד אנהארטע.

* (כ ב ו ד ה מ ל כ ו ת) איט ברעזאוו ער-האלטען ווייר פאלגענדען בעריכט: דער איט קארלסבאד צירקעקעהרטע הרב הגאון מ"ה יו ש ק ל מאנ"ד דק"ק מאקאי בעזוכטע איך זיינער רקריזיג זיינען זאהן אין נאדאש. אלס דיא געמינדע בעזוכאן פאן דעם ווייהן דעזוגס גאון צדיק, וועלכער איר אידר ארשטענבארע-נער איזט. דאפאן נאכבריכט עדהיעלט, אילטעע זאפארט דער נאנצע פארשטאנד אונד דער עדר-ווייהרינע רבבנינער, איר מעהרעיע בעצ בתים דאהין. אם הרב הגאון מ"ל נאך ברעזאוו צו קאממען, איינצולאדען. הה"ק קאנגנטע דיעזעס אלל-געמיינע יאהיגע זיינער דיע יאמאשטם-געמינדע ניכט ווידערשטעהען אונד וואר על ש"ק העל"ל אידר נאסט. ווא ער אין בעראנגטער געוואהנטער ווייזע איינע הרבה מלאה מסר ווראה אמתית געדאלטען. דער איינדרוק דער דרשה איך דיא פעלען צוהארע – איט דער נאנצען אומגע-בונג ווא"ר איך פעלע געקאממען – ווירד נאך לאנגע נאכהארטיג זיין. מיט גראסער זעלבסט-בעפרידיגונג אונד וואהרהאפטיגע שאלצע אב איינעס וואלכען אידס-ובגאדענגען גאון, פערלע-סען דיא צוהארער דאס בהכיר. מאנג השי"ת הגאון הגל מארך ימי שנותי" בטוב ובנעימים זין, זיינע גזונדהייט שאלקרגן, דאמיט ער נאך לאנגע זיר דאס כלל ישראל זעגענסריך ווירקען מאגע לתגדל תורה ולהאדירה.

* (ר א ב ב ו נ ר ו ד א ר ע ז ר י א י-ש ע נ ע – א י נ ט ע ר פ אל ל ע ר ע א – א י-פ ז י כ ט). אם 4. סעפטעמבער וואר"ן עס 11 יאר-דיגע, דיא איינסט, וא מאטעטע פ"אנ"אזישע קאזערן איישעגיע, נאכדעם דער גרינס-שטערן אהרעם נעמאהרס נאפאלנאן III. ביא סטראן עד"לאשען, איך אידר, דען לאיזערליכען אא-לאסט אינטלאעריגדען פאלקס-מאסטען פ"רכטע-טע אונד אן אינעס עלעגדען פ"אקטע אים פא-פ"ר ענטייב מסטען, אום אידר לעבען וועניג-סטענס צו רעטטען. נאך 11 מארטע"פאלקען אדרען דער פערבאנגנג, אין דענען זיך דאס אינגליק אן דיא פערזיך דער איינסט וא נעפיר-טען דערשטערן דיפעטעט, ווירד נן דיא עקס-קאזערן, ווא אן הייסט, אין דיעזען מאגנען איך איינער רייזע פאן נעגק פאריז ווידער איך

דערזעלבע דיא לאנגע דער יודען אין רוסלאנד אלס איינע זעהר פיינליכע שילדערס. אן איין לאנדאנער בלאטט דאנגעגען, וועלכעס דיא לאנגע דער יודען אין בעגנוגא דיסטערען פארבען שיל-דערטע, ריסטעטע גנצבורג איינע בריעף, וואהרן פער זיינע איינגעגן מאטפע אין דעם נשטענזיך אלס איבערטרעבען בעציכנעטע. דיא אנזיעזע-דען דעפוטאציאנען בעשולדיגען נגצבורג נן דער אבזוכט דער וו אלדיעניריא.

* (איין זעלטענער גליקסאלל). פאר איינינען מאגנען טראט – וויא איין וועגער בלאטט מעלדעט – דער דעצעסט-מאגן כארל הרשלער, דער, בעריטס 65 יאהרע אלט, זיך קוממעליך דורך דאס לעבען בראכטע, אין איינע מאבאקראפיק אין דער אלזוער-שטראסע אין ווען. אים זיך איינע מורגע צינארדע צו קוי-פען. דאבייא ערצאהלטע ער דער טרייבסיכ-פעסטען צינארדע-פערקי"פערין איינען עזעלטאן מען מרוים, דען ער אין פערגאנגענער נאכט גע-האבט. „נא. דיא עזעצענס האלט דיא נומעריין 9, 17, 41 אדער 9, 17, 90, וואר דיא אנטוואערט. – „איינמאל מס מאן דעם גלימע איינע טהור אפפנען", דאכטע זיך הרשלער. גינג הין אונד עזעצטע איך פאלגענדע דריא „נומעריין-קאם-בינאציאנען" 1 גולדיגן 9, 17, 41 — 9, 17, 90 — אונד 90 אויף דען ערסטען רוף, אונד זעהרע דא, ביא דער פאר-לעטעצטען בריינער צייטונגען וואהרן אללע דריא „קאמבינאציאנען" איך איינמאל דערריינגעקאממען אונד הרשלער האט עס נון נייטט מעהר נאכגעגאנגען, „נייטט צו ווייטען.

* (איין אכט טאגיגן נאך אמערי-קא). מאן בעלעגראפירט אים בריעמען: דער נייע אפפט-דאמפפער דעס נארד-ריישטן לאיד קאם אן נעיו-יארק אן, נאכדעם ער דיא שטעללע סטע בזהכריינג אצעגאנ-ריייע געמאכטט: אין 8 טאגען 23 שטונדען פאן דער וועזטער-מינדונג נאך נעיו-יארק.

* (דאס פערגינגסטינסטע ווייב). אין אמעס ווייב. וועלכעס וועגען איינער בראנד-וואנדע איינען בזיכרונגען איז זוכטט, קאם פאר דען אראבט, איינטע אהם דיא שטעללע דער וואנדע אונד שפארך צום אראבט ווארן מעהר אלס: „פערבראנגט." דער אראבט זאגטט: „אום-שאגט אין פלעגען מיט קאלטען קראפפפען-שנטעגן," דעם אנדערן טאגעס ערשיען דיא וויי-

מוזה-נאכטשערעגסטען אין דאס השגה-גאנג בעגאנגען זיך דיא בזוטנגר אמטסליגער סינאמאגען אין לאנגען ריהען, דיא אבבגען דער אינגעלגען סינאמא-גען, אם לאנגען קאסטען. דיא בריינע צצבלגנג-מטפע אויף דעם הויסטן. אן דער שטעטע דעם צנעם, נאך דעם פלאטצע דער אלט-שול. דיער הארטען שאן בזמוזיכע דער אלט-ניא-סינאמאגע, אן דערזעלבען דער אבערראבבגער שאנדע. דאגן גנג עס אים פייער-ליכען צוגג נאך איינגע נאסטן, פ"ייער פלאטצע אין דער נאהע דער מאלדיר. דיער פערזאמלטפלאן זיך צייכע 10,000 מענשען, דיא אללע אן הייסער אנדאכט אונד נגבעמעט צו נאטט עפאהרזאנדען. אויך אויף יולדע מאנסט דיעזע עדרעגונגע פ"יער איינגן טיעפען אייג-דרוק. דא וואהרן זיא אאסט אללע, דיא פ"אנער יודען, מאנגער, פ"ייטן אונד קינדער. עס וואר אין ערהענגנדעס בילד יידישער אינטשטאנטען אים דערזעלבען אונזערגס נאפטסט. אונד דאס אייגענגנע דיעזע נ"אפט אללפס-מענגע הייר? נטס דיא ע"פ"אללונג איינעס שטרענגען נגבעמפטע, וועלכעס אן דער הייליגען שריפט פ"אנע-שריבבגען איזט, אנדערן נגר דיא אבזונג איינעס נגבערי-בעס. דעפסטן אויסשטיגן. איא איהר דער אאסטער נג-נאנ דאאטטע, אן אינער עצאהלונג דער וויזיגן נ ווכטן איזט. וואס פערמאכטע דיא נייצייט אלס עדזאאטן צו בטיטגן פיר דיעזעס איינגנג, רעליגיאזע נ"פ"ליל, דאס זיך נאך דעם אונגעדליכטן זעהנס אונד זיך צו איהם ערהעבט?

* * *

דיא פ"יערטאגע וואהרן איא"איבער נגנאגנגן, אין דען פאר"נגהמטן אזיאאליטטשען פאאמליגע פאאנס דער"רטשע דאאלס אין יעהר נגזעלליגנע פאן. דיא"יגיר דיא אינגנגע אונד זיינע קוזיגע צוהאהרונג פ"יעלאאך צו אבפנגר-אאלטטנגן אינגגלאדען. אונד דער יאזעפ וועי-נער דאאטטע נכסס דאאנגגע אינגגר-וועדגן. דאס וייגע מאכטטע אין נגזעלליגאאטטן נגאגגע דייטעלבגן

לינגס נאאלוך דיא פ"אאנג נאאהע. דאאנס דאאנ דיא הייליגע שייטס פיר דאס פערבאאן דער מיטטונג פאאן פלייש אונד מילך נגראדע דיא אידאאלוקטוייזע נגבראיכס: דיא אאללטס נכס אאבען דאאס נאאלבגן אין דער מילך זיינגר מטטטער. דא מיינט אבן ווראא, דאס דיא תורה דאאס נגזוואהנליגע, דאאס פאאקאאמענדע נגזאאמטס אגגס אייגע אאטס! עס גאאן אין נגאאנגגאאהליך, פלייש אין מילך זיי קאא-נגן: דאאס נגשאאה וועדגר ביא דען פאאלקגרן דגע אל-טעראיגס נאאך נגשיעדגס עס אין דער נגזגנגוואהרס: נגר דאאס פלייש דעס אינגגנגגאאלגיגס. דאאנס אבן עגיא, מאאכט אייאאהרטע; דיעזעס פלייש איזט פ"אאקגן אונד ביזגאנ; דאאהער וויירד עס פאאן דען אייאבגרן אין מילך נגקאאכט. – דיא הייליגע תורה, אגדעס דאא דיעזעס פערבאאן דייטעדגרהאלט, ווייל דאאס קאאכגן, דאאס עגסאאן אונד פעלגגגן נגעגס אייגע אין מילך אין אייאגגס פלייש אגדעס פערשיעדגן. אונד בגדעגגס זיך דאביא דער אייאהרוקטוייזע, דיא אין זאלכעס אנקנגפפפס, וואאס צו נגשיאגגן פפפרגגס. ווייר פינדגן דאאאן נאך איינגע ביישפיעלע אין דער הייליגען שריפט. דיא פאאדגיצאן איזט עס, דיא אונדערע אינגגן פלייש אונד אונס לעדרס, וויא ווייר דיא נגבאאטע דער הייליגען שריפט אאיזאאטפפגן אונד צו נגבאאלגגן האבגגן. נגר דורך דיא זאאנגאאלטיגע פערגונגגן פאאן מילכגר אונד פלייש אין אונזערגס קיכגן אונד אויף אונזערגס עס-טישגן דגע דייטעס נגגגאגגן נאגגן בגשאאלגגן אונד פערהינדערט, דאס עס אינבערטרעטגן וועדגר."

יולדע האטטע מיט דער נגשאאנגטפטגן אויפמערק-זאאמקייט אגזגגאבגר; דאא אגגס אן, אן דער וואהרהייט דער אראאקעל-שפיגע אהרגע פערגאאלגגן עדגיגגדגרן צו צוויייפעלן, אס אונדערן מאאנג פערשאאנד דיא זיך דאאגר אגגס אין „תשלוך"-מאאנגן צו בגשאאלגגן.

צו דער צייט, אין וועלכער זיך דיא הייר צעאאלל-טגן נגאאיגטפטגן אגשטיגן, וואאהרד דעדגיר נגבריך אין פ"אאן אין דער פ"יערליכער וויייזע בגגאאנגגן, נאך דגס

זאָ אינשעגעזעטצט פון גן אייך יאָרי. ווען דען ביזהער שטאַנדפּונקט דאָ נאָך ניכט אונטערקאָנ-טען יידישען געמינדען דיא אונערקענענונג דעם שטאַטוס געזיכערט ווערדע, זאָ איזט אין דער אבזייזונג דעם אנזוגענען, שלעכטערען אין עוס-ערען מאכט-וואָרט אָבער דיא הייסאַטהס-בערעכטיגונג יידישער פאָלכסלען צו געוואָרהען, שאָן דעפּאַלב ניכט צו צווייפעלן, ווייל דורך איינע גענעהמיגונג דעזער ביטטער אין ווכטיגעס רעכט דער פאָלכסשען בעראָרדע אין דיא האַנ-דע איינער רעליגיאָנס-גענאָסענשאַפט געלעגען ווערדע.

דיטט איינגען מאַנאַטען מאַכטן זיך אינטער דען ווען רומאַנישען, נאַמענטליך אין דער מאָל-דיי, איינע לעבהאַפטע אגיטאַציאָן צו גינסטען איינער איסוליאַנדערזינע נאָך פאָלכסטהום בע-מערקבאָר. אלס דערזען דעזעלבע אין געוויססער אליזעה באַסטן ערשיינען. לעטצטערער בעהויפ-טעט, מיט יעגען קרייזען יענגלאַנדס אין ענגסטער בעציעהונג צו שטעהטען. דעזעלבע דאָס פּראָטס-איינער פּרייוילעגען איבערזעטצונג דער יידען נאָך פאָלכסטהום ווייס ערינסטער נעהמען, אלס עס דער פאָלכסערליכע פלאַן איינגעזעלט איז. דענען. זיטרקלך האַבען דיך דענן בעריים אין מעדיטערען שטאַטען יידישע אינזאַנדערונגס-פּעריאָנען נעבילדעט. דערען פאָלכסשטאַנד אין צוישיסטען אין אלינער באַסטן בעריט צו אַ-בעזיזעדעלן. קראַטען, נאָך אייז הקדישה צו אַ-בעזיזעדעלן.

נייעסטעס אויס אַלען לאַנדערן.

געמעלדעט: צוי אַ-פּיאַ-שטוב דער פאַשטעהונג דער אויזאַעלדישען געמינדע פאַר זיינער מאַ-יעסטאַט וואָיע נאָך מיטצוטהיילען. דאָס אלס דיא אים 30 מיטגלייעדערן בעשטעהענדע געמינדע-פאַרשטעהונג פאַר זיינער מאַיעסטאַט אין האַלב-קרייזע אַ-פּשעלענדע גענאַמענטן האַטטען. דער אַבער-אַבגעזאַנדטע מ. דאַוזעפעלד פאַרטראָטן אין דיא נאָך יידישע רוטהס פאַר-נעשריבענע ברכה שפּאַר, וואָיך זאַמטליכע מיטגלייעדער אַמען. זאַגטען, יענע שעלטלע אין דער הולדאַלגלען ערזיזדערזינע זיינער מאַיעסטאַט, דיא דיא דעפּשטאַ-ציאָן דעם פּרינצען וואָהלוואָלגלענדען שטעטס פּעריזדערט. וואָיך אַבער פאַס קאַנץ נאַכדריק-ליך בעטאָנט. דיענסטאַג פאַרמיטאָג פאַרשטאַנדען וואָיך

פאָליטעקאָן.

פאָלגען איינער פּרעפּעלטען ערציעהונג.

(5-טע פאָרטזעצונג.)

„מיינע רעליגיאָזען אונטערגאַנגען דער יידישען נעפאָנדעס. דיא הייסטען. דאָס איך אין דען „פּרי-פּענען מומס". אין ווייטן. שעפּטס דען וואַטענען אינזעריע הייליגען יעגענאָס בעלעקטס האַבע. אונד אים איינגעס. ווען מאַן דיא שאַפטען שיינס. אין דיא זיך דיא הייליגסטען יעגענזינגען אונטערע ערשיעדע קונסטען, דיא איך מאַן דען ניכטס אין דען נרוידאַצען דער תורה הקדושה אונד אין דער טייטן אונאַנגליקיס פיר דיא וואַצונגען רעדזיליגען בעשטאַרקט."

אַן אבשטוס-אבענד וואָהרענד דער מאַהלצייט האַט מיין ערציעהער דיך מאַהלצייט אַן אַ-ווייליגען. נאַמענטליך אַן יידישע. דער הייליגען שטאַדט. אַן ווייהרענד זיינער ווייטע אים איינגעס בעזוכט אין שיידערשע דיא שאַ-הייס דער פּלאַטען אין דער פּלאַל דעם לאַנדעס ווייא דער שטאַדט. יידישע שיראַל אים זיינער אַרישפּיגלי-גען הייטאַטס בעראַבגאַנס אים.

נאַמענטליך וואַר דיא בעשטיבונג זעהר בעגייסטערט אַן דעם נאַטטעס-דיענסטע. וועלכער אין דער יידיסס-מיטע (כותר המערב) דער הייליגען עפּסעלס אין עדעס פּרייסאַן נאַכטשטאַנד אבנדראַהלען וויזט. דייזע יידיסס-מיטע איזט נאָך אין אינערליכס דעם נאַראַטיגען בויים. וועלכען אינס שלמה המלך ע"ה אינפּלאַנטירט האַט. דאָרט שטאַנדען לעדיג דיא יודען יידישליכס אַן עדעס פּרייסאַן אַט מנחה-נעבעס. עזרא זיא דען הייליגען אָרט בעטרעטען. וועגעפּרינגען דיא דיא שוהל אַן אידרען פּיסען. דאַנן בעשען דיא אין הייסטע מראַאַס אונד אונ-טער שטאַטענדען טראַגען.

„אונד האַסט דיא — פּראָגט יעלע — ניכט אייג-מאָל דיא אַטאַ-נאַשעען (שרקשקס בעם-דיין) בעזוכט?

בענ-ש-ע-ס-ען). בים בעזוכט דעם שייבען-שעפּסען אַם מיסקאָלען ערא-ינגעטען זיך אין אַנאַנגעזעהטער צוישענגאַאַלד. דער קאָנג בע-מערקטע, ער האַבע שאַן לאַנגע ניכט נאַך דער שייבע בעשאַפען. דאַך וואָלט ער דעפּאַסאַל אייגען פּרייזן מאַכטן, וואָהרענד גן זיינע מאַיע-סטאַאַס נאַך דער שייבע צעיכטען, שפּראַנג פּלאָטצ-ליך אַם דעם דען שייס-פּלאַטען בעגי-ענגענדען עבעיש אין בוישע הערים אונד לעקע קוים 25 שרייטטע פאַר דעם שיס-שטאַנד אַבער דיא זייעזע. דער קאָנג לייס זאָאַפּהיר דאַס געזעהר זינקען אונד לאַנטע: „בן בן אַך ניכט מעהר אים שטאַנדע, צי שיעסען." — דער אַנאַנגעגעגע-מע צייטשענאַלד האַט אייך זיינע מאַיעסטאַט איינען נאַכבאַהטיגען אינזהרוכ גענאָמען. דער קאָנג קאַם אייך דעם אבענדס נאַך וועדערהאַלט אייך רעזען אַבצו צו שפּרעכען, וואָבייא אַ אי-נעם אונדערען אינפּאַלגעס עזרוואָהנטע, דער זיך אים יאָהרע 1857 געדענגענטלך זיינעס אַ-ינצינעס אין מיטשאַלען עראַ-ינגען. נאַך שטעפּאַן סיר-מאַ. דער פּהרער דעם באַ-ישאַדער באַנדערי-אומס. שטרעצטע דאַמאַלס וואָהרענד דעם אינ-ציגעס אין דיא שטאַדט, פּאַן אייגען שלאַנ-פּיסססע עראַ-ילט. טאַדט פּאַן פּפּרדיג. טיעפּ עי-שטעטס דורך דיזגען טרי-ערפאַלל. לייס דאַמאַלס דער קאָנג אַלדע געפּאַלאַנטען פּייער-ליכסטען אבזאַגען. דער זאָהן דיעזעס נאַפּאָן שטעפּאַן מרמאַ אין אין אַטאַהנע-מינד דיינער מאַיעסטאַט אונד וואָהרדע דען קאָנג דאַנ-טאַגע פּאַרגעשעלעלט. — עס איזט דיעס דער-זעלבע נאַף מרמאַ, דער אים הערבסטע פּאַ-רגען אַהרעס דען באַראַן לישענסקי אים דיעלל געטאַטעס האַט.

(אונזער קאָנג אונד דער צאַר.)

אים שטאַדטען וויר נעשעלדעט: „געלעגענטלך דער האַ-טאַפּעל אַם מאָנטאָג באַראַטטע דער קאָנג פּאַלגענדע מרינג-שפּרוך אייך דען רוס-שען קאַזיער אים: „ווי פּיעלן הייטע דען גע-בוטס-טאַג מיינעס איס-עצעזעטעסען פּיינדעס. דעס קאַזיערס פּאַן רוסלאַנד; איך לעגערע מיין גלאַז אייך זיין וואָהל אונד אייך זיינע פּאַלגלאַלגלן מעגע עזוזנדהייט!" — בייא דיעזען וואָהרען שיינגקטע דער קאָנג זיין גלאַז גענגען דען אייהס גענעגאַבעריזטעגענדען רוסשען גענעראַל פּעלד-מאַגן, וואָיך דיא מוזיק-קאַפּעללע דיא רוסשע אייגענען מוטטער, וואָיזיס דיא באַבזינגן דיא מיל מיינען אונד פּלייטשינען לאַפּפּעל דעזעגעלטשען האַטטען.

„אונד וויא קאַמטס — פּראַגט פּרינציך — דייגע מאַטטער, דייגע אונקעל, דאַצ, איבער עזאַס צו שאַפּפּען, וואָס דיר הייליג איזט?"

„איך האַבע עס זעלבסט פּעשלודעט — זאָגט דער פּרינציך — איך האַבע דיא ערציעהונג מיי-נער מאַטטער פּעדענדע אינבעזאַלאַסען."

איינע שטעק שעללע פּראַס איין. דער פּרינציך וואָהלטע ניכט אייך פּאַנגען, אים זיינען אַנקעל ניכט נאָך מעהר צו בעזיכען. אויך יזלע שוויגע. דיא בעשאַפּטיגטע דער נעדאַנקען. דיא נוד דער וויטטענשיישע. פּיינגעבילדעטע. שאַנע אונד וואָהלדאַכטיגע. יזנגע מאַנן נאָך דאַ וויס אין דער קולטור צייטע זיין קאָנגע. אים נאָך אייף פּאַר-שיפּפּען שטוהאַס צו נעזען. וועלכע אייהר פּייליין בריין אַלס לאַנגסט פּיראַלטעטע דאַ-ינשטעעלדס האַטטע. ענד-ליך אונטער-בראַך דער פּרינציך דאַס שטוויינע:

„דאַ ווייר דאָך נעראַדע, לייבער אַנקעל, פּאַן דעם פּעבאַטען דער פּיטשונג פּאַן מילך אונד פּאַלייטע דעדען. זאָ ווילל איך דיר אייגע עפּאַהרונג מיטטהיילען. דיא איך אים אייגענס נעמאַכט האַבע אונד דיא דיך פּיעלליכס אינטערעסירען ווירד. דיא וויסס וואַהרשיינלך, דאַס אים אייגענס דאַס צייטונג-פּליטס זעהר שמאַקהאַפּט אונד דעמאַהלס זעהר בעליעבט איזט. אונד דאַ האַבען דיא צייטונג-מיטטען אַם אבאַהנען דעס בכנון דאַס נעזאַהנ-הייס. דאַס פּליטס דער צייטונג-באַלקען אין מילך זיך קאַ-כען, אונד דאַ אים אייגענס אַלטע נעזאַהנהייטען זיך זיס יאַהרהונדערטען אונד זיס וואָהלגעזאַלטען אונטער-אַנדערטס עראַהלטען, דאַ איזט אַבזענזהמען, דאַס שאַן צור צייט דער נעזעטצגעבונג דיעזע נעזאַהנהייס נעהערטיגס האַט.

„אין דער טהאַט — זאָגטע דער פּרינציך — דייגע מיטטהיילונג אינטערעסטיגט מיך זעהר. דיא בעשטאַטיגט אייגע עזקלאַרונג דעס יאַבבזינגס אַבן עזראַ. עס איינגען פּאַאַס אין מיטטעלטער-פּאַאַיס מ. ע. דאַטטע גע-פּרוכטען דעזעלבען אַנזאַגען דאַס גאַנצע אַנגעזעהען שטעהטיגע פּאַאַס אין מיטטעלטער-פּאַאַיס אַנגעזעהען ווירד. דער שטרע-ליכע אַנגעזעהענע אַנגעזעהען מיט פּרעגיגונג דיא בעגרייפונג דער יידי-שען געמינדעפּאַרטשעהונג עגטגעגען. אונגאַנ-דאַט זיך איממער דורך דאַס צוישען דען פּער-שיעדענען קאַנפּעסס אַנגעבעשטעהענדען גוטע אינפּאָרטעראַמען אינסגעזאַמטגעס. דעזעזס גוטע אינפּאָרטעראַמען בעשטעהען אויך עטצטע זאָך אונד פּעריזכערע ע. דאַס שטרעבען דער רעגיערונג דיא דאַרויך נערעכטעס. דאַס אויך פּרדערהין קוינע שידערשיאַנד צוישען דען בעקענענדען דער פּער-שיעדענען קאַנפּעסס אַנגעזאַמטגעס אַלטען פּיגדע. ע ר פּרינציפּיעלגען זיך בים פּאַזוס נאַך דער אַנצאַהל דער געמינדע-מיטגליעדער אונד אַב היער נאַך אייגע יידישע געמינדע בעשטעהט. ווערד לעטצ-טערע פּאַזוס דאַהין באַגאַנגענטטעט וואָרדע. דאַס היער איך אייגע קאַנטטטאַרטע ספּרד-געמינדע בעשטעהט. דער מיטטטאַרטע פּאַזוס אין פּרינציפּיעלגען זיך בים פּאַזוס נאַך דער אַנגאַהל דער געמינדע-מיטגליעדער אונד אַב היער נאַך אייגע יידישע געמינדע בעשטעהט. ווערד לעטצ-טערע פּאַזוס דאַהין באַגאַנגענטטעט וואָרדע. דאַס היער איך אייגע קאַנטטטאַרטע ספּרד-געמינדע בעשטעהט. דער מיטטטאַרטע פּאַזוס אין פּרינציפּיעלגען זיך בים פּאַזוס אַנגאַנגען. דער דערען אייסערגען דיא שאַן זייא. עבביטט וואָרדע. דער יידיך וואָרדע דיא דעפּאַזיטאַן אייס דאַ וואָהל-אַלערטסטען עטטלאַסטען. באַלד דאַ-ייך פּיהר דער מיטטטאַרטע פּאַזוס אַנגאַנגען. דאַס איזט דיעזעלבע פּאַזוס אין דער אַנגאַנגען אייס אַלטען דיעזעס אייסטאַטען אַנגאַנגען. דער אייסערגען